AGENDA

5-10 juni
University of Alabama – USA
Digital Preservation Management Workshop
Fostering critical thinking in a technological realm and providing the means for exercising practical and responsible stewardship of digital assets in an age of technological uncertainty, the workshop sessions are geared towards making a digital preservation program doable for any organization. Intended for managers who are responsible for digital preservation programs in libraries, archives, and other cultural institutions.
www.icpsr.umich.edu/dpm/workshops/fiveday.html

8 juni
Den Haag, Ministerie van OCW
Expertmeeting data management en de nationale Roadmap voor grootschalige onderzoeksfaciliteiten
Expertmeeting van het ministerie van OCW en DANS. Toegang verschaffen tot databases is een doelstelling bij meer dan de helft van de 25 voorgestelde grootschalige faciliteiten op de Nationale Roadmap. Daarnaast richten veel voorstellen zich op data-integratie en interoperabiliteit, standaarden, metadata en datakwaliteit. Ook het snelle transport van grote hoeveelheden data over netwerken en *high performance computing* keren regelmatig terug als vereisten. De meeting gaat na of er elementen in de datavoorziening zijn die efficiënt gedeeld of gezamenlijk aangepakt kunnen worden. De bevindingen worden aangeboden aan de commissie die aanstaand najaar de Roadmap gaat herzien. www.dans.knaw.nl

13-17 juni
University of Ottawa – Canada
Joint Conference on Digital Libraries – Bringing Together Scholars, Scholarship and Research Data
Major international forum, encompassing the many meanings of the term 'digital libraries', including new forms of information institutions and organizations; operational information systems with all manner of digital content; new means of selecting, collecting, organizing, distributing, and accessing digital content; theoretical models of information media, including document genres and electronic publishing; and theory and practice of use of managed content in science and education. www.jcdl2011.org/

14 en 15 juni
Den Haag, DANS
PersID seminar on object identification
Various persistent object identifier solutions will be compared with regard to services, and future cooperation and convergence will be explored. This seminar will take place in The Hague and will be hosted by PersID, SURFfoundation and DANS. Attendees will be experts, representatives of the participating PID systems, national libraries, data archives and other stakeholders. www.persid.org/news.html

28-30 juni
Köln, GESIS
Workshop 'Digital preservation management: implementing short-term strategies for long-term problems'
See 5-10 June, University of Alabama.
www.gesis.org/en/events/gesis-workshops/digital-preservation-management/

4-6 juli
Leeuwarden, Fryske Akademy
ICISO 2011 – Computational Humanities
The 13th International Conference on Informatics and Semiotics in Organisations, ICISO 2011, previously named International Conference on Organisational Semiotics (ICOS), is devoted to the latest research and applications in the field. The main theme is: 'Problems and Possibilities'. The aim is to provide a focal forum for participants from various domains of information management and information systems, computational science, semiotics, humanities, and business and engineering, being researchers, practitioners, or business and industrial professionals and academics.
www.orgsem.org/2011/

1-3 Augustus
University of Oxford, Oxford
IATU Conference 2011 – Measuring and mapping activities.
The Centre for Time Use Research invites all people interested in research into people's daily activities to join us at the 2011 Conference.
http://iatur2011.timeuse.org/

'Vernieuw de wetenschap'

'Innovating Scholarship' was het motto van een brainstorm-meeting op 29 maart bij het Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences (NIAS).

Organisatoren waren naast het NIAS de nieuwe e-Humanitiesgroep van de KNAW en NWO Geesteswetenschappen. Rond de zestig geesteswetenschappers verzamelden zich in Wassenaar om na te denken over de mogelijkheden om de geesteswetenschappen met een computationele aanpak te vernieuwen. Verantwoordelijk voor de dag waren Sally Wyatt, hoofd van de KNAW e-Humanitiesgroep, en Jaap van den Herik, onder andere voorzitter van de executive board van het cultureel-erfgoedprogramma CATCH.

Behalve een inhoudelijke brainstorm was ook de vorming van een 'community' doel van de dag. Er was bovendien een beleidsmatig doel: onderzoek naar mogelijkheden en draagvlak voor een nationaal programma voor de verdere ontwikkeling van e-Humanities. Zo'n programma zou op zijn beurt als doel hebben om in de komende tien jaar honderd aio-plaatsen op het terrein van de e-Humanities te financieren.

Belangrijke rol

Het ochtendprogramma werd geopend door Rick Johnson onder de uitdagende titel *A Modest Proposal for World Domination by the Netherlands in e-Humanities*. Johnson rapporteerde over het onderzoek waarbij hij automatisch draden telt in doeken van schilderijen, en uit de patronen in het doek kan afleiden welke schilderijen uit hetzelfde doek zijn gesneden: typisch voorbeeld van het soort onderzoek dat voorheen te arbeidsintensief was om uitvoerbaar te zijn. Nederland heeft, zo betoogde Johnson, de infrastructuur om een belangrijke rol te spelen in de e-Humanities, in elk geval op het terrein van de kunstgeschiedenis: centrale onderzoeksinstituten, een traditie van samenwerking, en prachtige kunstwerken. Vooruitgang hoeft niet te komen van veel geld, maar kan ook bevorderd worden door grote uitdagende dataverzamelingen te creëren, waar de informatici vanzelf op afkomen.

Complexiteit

In het vervolg gaven zes wetenschappers aan hoe ze digitale hulpmiddelen in hun zeer diverse onderzoek gebruikten: van het verschuivend gebruik van voornaamwoorden in de Bijbel tot elektronische ondersteuning van onderhandelaars. In workshops werd, ook aan de hand van het onderzoek van andere deelnemers, over de onderwerpen doorgepraat. In die discussies kwam van alles aan de orde: het nut van interdisciplinair werken (dwingt tot expliciet maken van begrippen), de vereiste hoeveelheid technische kennis bij de geesteswetenschapper, de complexiteit van geesteswetenschappelijke vragen voor de computerwetenschap (soms uiterst simpel, soms nog ver buiten de huidige mogelijkheden).

Eén van de laatste sprekers was Demetrius Waarsenburg van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, die moest toegeven dat in deze tijden de mogelijkheden voor dure initiatieven beperkt zijn. Hij schetste de contouren van het beoogde nationaal programma voor e-Humanities, waarvoor de resultaten van de dag als invoer konden dienen. (PB)

www.nias.nl/Pages/NIA/29/458.bGFuZz1FTkc.html

MICHIEL VAN DUSSELDORP

MICHIEL VAN DUSSELDORP

Boven: Rick Johnson zet zijn *modest proposal for world domination* uiteen als luisteraars op de eerste rij deeldagvoorzitter Jaap van den Herik, mede-organisator Alice Dijkstra en NIAS-directeur Aafke Hulk. Onder: Reflectie tijdens de lunch in de NIAS-tuin

Vrije documenten door open standaarden

Open standaarden en open documentformaten zouden ook in de erfgoedwereld het uitgangspunt moeten zijn, niet alleen om de duurzaamheid te waarborgen maar ook om hergebruik te stimuleren en te bevorderen. Dat was de slotconclusie van een boeiende middag met als thema 'Open Erfgoed' op woensdag 30 maart bij de Koninklijke Bibliotheek (KB) in Den Haag.

Deze derde Nederlandse editie van *Document Freedom Day*, een wereldwijd initiatief om het gebruik van open documentformaten en open standaarden te stimuleren, werd georganiseerd door Document Freedom Day, Digitaal Erfgoed Nederland (DEN) en de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica (VGI).

Een veertigtal bezoekers hoorde de zes sprekers vanuit verschillende invalshoeken licht werpen op de toepassing van open standaarden en open formaten in de erfgoedsector. De KB krijgt als nationale bibliotheek in toenemende mate *born-digital* publicaties aangeleverd, in verschillende formaten, soms open maar ook gesloten. Bovendien worden er op grote schaal kranten, tijdschriften en boeken gedigitaliseerd, zoveel mogelijk met open standaarden en formaten. De overheid probeert middels het actieplan Nederland Open in Verbinding instellingen aan te sporen open standaarden en *open source* te gebruiken. Europeana moedigt erfgoedinstellingen aan hun digitale collecties met behulp van open standaarden zoals OAI-PMH en Dublin Core beschikbaar te stellen, zodat ze eenvoudig 'geharvest' kunnen worden en aan andere collecties kunnen worden verbonden. De Digitale Bibliografie Nederlandse Geschiedenis stelt de gedigitaliseerde publicaties zoveel mogelijk in open formaten beschikbaar, vooral ook om het de onderzoeker mogelijk te maken zelf met het materiaal aan de slag te gaan. (Edwin Klijn)

www.dbng.nl/ www.linuxmag.nl/nieuws/716-document-freedom-day-wordt-volwassen.html

Ethisch verantwoord surveyonderzoek

Onderzoekers hebben een belangrijke verantwoordelijkheid in het beschermen van de rechten en het welzijn van mensen die vrijwillig meedoen aan hun onderzoek. Maar hoe vul je die verantwoordelijkheid in? Dat was een belangrijke vraag op de lezingenmiddag over Ethiek in Survey-onderzoek het Nederlandstalig Platform voor Surveyonderzoek (NPSO) op 15 februari organiseerde.

Ieder van de vier sprekers belichtte de huidige afspraken over bescherming van respondenten vanuit de eigen invalshoek. Wim van Slooten gaf een overzicht van de afspraken die de marktonderzoeksorganisaties in Nederland hebben gemaakt. Jelke Bethlehem sprak over internationale regels, vooral voor officiële statistieken. Een andere invalshoek bracht Agnes van der Heide in met haar verhaal over de ethische aspecten bij sociaal-medisch onderzoek: welke plichten heeft een onderzoeker daarbij tegenover de deelnemers, en hoe zit het met medisch-ethische toetsing? De presentatie van Ronald Leenes over databescherming werd gevolgd door veel vragen en discussie uit de zaal: moderne onderzoeksmethoden leiden tot steeds grotere hoeveelheden data en paradata over respondenten en er worden ook steeds vaker bestanden aan elkaar of aan registerdata gekoppeld. Daarbij kunnen gegevens herleid worden tot individuen en komt de privacy van de respondenten mogelijk in het geding. En die herleidbaarheid beperkt zich niet alleen tot naam, adres en woonplaats, maar beslaat bijvoorbeeld ook geregistreerde IP-adressen. Privacy heeft dus ook een technologische kant.

De discussie, geleid door de dagvoorzitter Gerty Lensvelt-Mulders, ging op de lezingenmiddag daarnaast natuurlijk ook over juridische aspecten, waarin op dit moment een groot grijs gebied bestaat. Er werden veel vragen gesteld over hoe ver de morele verantwoordelijkheid van de onderzoeker gaat.

Op de website van het NPSO kunnen nog vragen worden gesteld en kan er verder worden gediscussieerd over het thema. (Eric Balster)

www.npso.net/node/36